

Prawo karne wykonawcze - zajęcia nr 9

rok akademicki 2019/2020

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Środki zabezpieczające

Rys historyczny:

Genezy środków zabezpieczających należy poszukiwać w koncepcjach pozytywizmu kryminologicznego przełomu XIX i XX wieku. Przedstawiciele tego nurtu nauki prawa karnego główną uwagę w zwalczaniu przestępczości skupili na osobie sprawcy. **Podstawą stosowania sankcji karnych nie powinien być - ich zdaniem - czyn, ale przede wszystkim właściwości sprawcy oraz niebezpieczeństwo, które przedstawia on dla porządku prawnego.** Przy takim założeniu, reakcją na czyn sprawcy nie powinna być kara, ale różne prewencyjne środki zabezpieczające społeczeństwo przez niebezpiecznym sprawcą. Podstawą stosowania tych środków powinien być stopień zagrożenia czy niebezpieczeństwo dla społeczeństwa, który jednocześnie wyznaczałby również czas trwania danego środka zabezpieczającego.

- ▶ Tak radykalne propozycje nie spotkały się z aprobatą i nie zostały przyjęte do żadnego ustawodawstwa karnego.
- ▶ Zaczęły przeważać poglądy reprezentowane przede wszystkim przez szkołę socjologiczną, która dostrzegając niebezpieczeństwo sprawy dla porządku prawnego- nie pomijała wszechstronnej oceny jego czynu.
- ▶ Oznaczało to, że **w zwalczaniu przestępczości istotną rolę przyznano zarówno karom, jak środkom zabezpieczającym.** Koncepcja **dwutorowości zwalczania przestępczości** stała się podstawą regulacji wielu europejskich ustawodawstw karnych.

Środki zabezpieczające

- ▶ Do tzw. **dwutorowych kodeksów karnych** można zaliczyć wszystkie polskie kodeksy karne (z 1932, 1969 i 1997) Uregulowanie środków w poszczególnych kodeksach było odmienne- dotyczyły to zarówno rodzajów środków zabezpieczających, jak i różnych podstaw ich stosowania)
- ▶ Kodeks karny z 1932 r. uwzględnił trzy grupy środków zabezpieczających: **o charakterze leczniczym wobec niepczytalnych i wymagających leczenia odwykowego, izolacyjne - wobec osób wykazujących wstręt do pracy, przestępców zawodowych z nawyknienia i recydywistów, o charakterze administracyjnym**. O ile środki lecznicze i administracyjne nie budziły zastrzeżeń o tyle środki izolacyjne o charakterze nieleczniczym (np. Dom pracy przymusowej, zakład dla niepoprawnych) spotkały się z ostrą krytyką już w okresie międzywojennym. Nadmierna represyjność i nieprecyzyjne określenie okresu ich trwania spowodowały ich pominięcie w kodeksie karnym z 1969 r.
- ▶ Kodeks karny z 1969 r. Kontynuował koncepcję dwutorowego zwalczania przestępczości i przewidywał obok kar i środków karnych również **środki zabezpieczające : o charakterze leczniczym i o charakterze nieleczniczym (administracyjnym)**
- ▶ Regulacja środków zabezpieczających została w poważnym stopniu zmieniona nowelizacją z 20 lutego 2015 roku.

Środki zabezpieczające

Obecne ujęcie środków zabezpieczających:

- ▶ Najważniejszą cechą jest zróżnicowany katalog środków zabezpieczających, wyraźne rozszerzenie środków wolnościowych oraz zmienione warunki stosowania środków zabezpieczających.
- ▶ Akcentowanie znaczenia środków znalazło swój wyraz m. in. w katalogu środków zabezpieczających (art. 93a § 1). Zgodnie z systematyką tego katalogu ustawodawca w pierwszej kolejności wymienia najłagodniejsze środki zabezpieczające, nieingerujące w sferę wolności sprawcy.
- ▶ **Różnice między karami i środkami zabezpieczającymi są istotne.** Pomijając odmienny charakter poszczególnych środków zabezpieczających, **można wymienić kilka zasadniczych różnic:**
 1. Dla zastosowania środków zabezpieczających nie jest niezbędne, tak jak przy karze, przypisanie winy sprawcy;
 2. Stosowanie środków zabezpieczających nie jest zawsze zależne od stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu, jest natomiast zawsze zależne od stopnia zagrożenia ze strony sprawcy dla porządku prawnego;
 3. Istotą kary jest dolegliwość, natomiast dolegliwość środków zabezpieczających jest niezamierzona, chociaż niekiedy nieunikniona;
 4. Celem kary jest prewencja, kompensacja i zadośćuczynienie poczuciu sprawiedliwości, natomiast zasadniczym celem środków zabezpieczających jest prewencja, zabezpieczenie społeczeństwa przed sprawcą.
- ▶ Wspólną cechą kar i środków zabezpieczających **jest to, że stanowią reakcję na popełniony przez sprawcę czyn zabroniony.**

Środki zabezpieczające

Definicja

Środki zabezpieczające - to środki reakcji karnej (niebędące karą) stanowiące reakcję na popełniony czyn zabroniony, które mają na celu ochronę społeczeństwa przed sprawcą tego czynu

Środki zabezpieczające

Cele wykonywania

Cele wykonywania środków zabezpieczających [art. 202 k.k.w.](#) :

- ▶ **Poprawa stanu zdrowia i zachowania sprawcy w stopniu umożliwiającym funkcjonowanie w społeczeństwie w sposób niestwarzający zagrożenia porządku prawnego, a w wypadku sprawcy umieszczonego w zakładzie psychiatrycznym – również dalsze leczenie w warunkach poza tym zakładem**
- ▶ Dla realizacji wskazanego wyżej celu sprawcę obejmuje się odpowiednim postępowaniem:
 1. Lecznicznym
 2. Psychoterapeutycznym
 3. Rehabilitacyjnym
 4. Resocjalizacyjnym

Środki zabezpieczające

Przesłanki stosowania

Przesłanki stosowania środków zabezpieczających:

- ▶ **Art. 93b. § 1 k.k.** Jest to konieczne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez określonego sprawcę czynu zabronionego, a inne środki prawne nie są w tym zakresie wystarczające
- ▶ Pobyt w zakładzie psychiatrycznym można orzec jedynie w celu zapobieżenia ponownego popełnienia czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości

Środki zabezpieczające

Przesłanki stosowania:

Zatem środki zabezpieczające orzeka się gdy:

- ▶ Sprawca nie odpowiada karnie (z uwagi na niepoczytalność)
- ▶ Gdy sprawca zostaje skazany, ale względy prewencyjne przemawiają za orzeczeniem wobec niego środków zabezpieczających o charakterze terapeutycznym bądź izolujących od społeczeństwa, chroniąc przed ponownym popełnianiem przestępstw

Środki zabezpieczające

Katalog środków zabezpieczających

Katalog środków zabezpieczających [art. 93a § 1 k. k.](#) :

- ▶ Elektroniczna kontrola miejsca pobytu
- ▶ Terapia
- ▶ Terapia uzależnień
- ▶ Pobyt w zakładzie psychiatrycznym

Środki zabezpieczające

Katalog środków zabezpieczających

Art. 93a § 2 k. k. Jeżeli ustawa tak stanowi, tytułem środka zabezpieczającego można orzec nakaz i zakazy określone w **art. 39 pkt 2–3**:

- ▶ Zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej
- ▶ Zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi
- ▶ Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczenia określonego miejsca pobytu bez zgody sądu
- ▶ Zakaz wstępu na imprezę masową
- ▶ Zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych
- ▶ Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
- ▶ Zakaz prowadzenia pojazdów

Środki zabezpieczające

Rodzaje środków zabezpieczających:

W Kodeksie Karnym można wyróżnić kilka rodzajów środków zabezpieczających:

- ▶ Środki wolnościowe
- ▶ Środki o charakterze terapeutycznym
- ▶ Środki leczniczo- izolacyjne

Środki wolnościowe

Środki zabezpieczające wolnościowe: elektroniczna kontrola miejsca pobytu, a także środki karne wymienione w art. 39 pkt 2-3

- ▶ **Sprawca, wobec którego orzeczono elektroniczną kontrolę miejsca pobytu, ma obowiązek poddania się nieprzerwanej kontroli miejsca swojego pobytu sprawowanej za pomocą urządzeń technicznych, w tym noszonego nadajnika (art. 93e KK)**
- 1. Treść art. 43b § 1 k.k.w. wskazuje, że dozór elektroniczny jest to kontrola zachowania skazanego przy użyciu środków technicznych. W § 2 tego przepisu ustalono, że system dozoru elektronicznego jest to ogół metod postępowania i środków technicznych służących do wykonywania dozoru elektronicznego. Zgodnie z postanowieniem zawartym w art. 43c § 1 k.k.w. środki zabezpieczające wykonuje się jako dozór zbliżeniowy lub mobilny.
- 2. Realizacja tego środka ochronnego następuje na czas z góry nie określony: stosownie do postanowienia zawartego w art. 93b § 2 k.k. sąd uchyla realizację EKMP, jeżeli dalsze jej stosowanie nie jest konieczne aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego.
- 3. Osobie, wobec której orzeczono omawiany tu środek zabezpieczający, umieszcza się na kończynie (na ręce lub nodze) nadajnik, który wysyła impulsy radiowe do rejestratora stacjonarnego lub przenośnego (w przypadku dozoru zbliżeniowego), bądź też określa na bieżąco miejsce znajdowania się dozorowanej jednostki w oparciu o system satelitarny GPS (w ramach dozoru mobilnego). Impulsy z rejestratora lub sygnał GPS za pośrednictwem systemu teleinformatycznego są przekazywane do centrali monitorowania (art. 43f § 1 k.k.w.).

Środki wolnościowe

Środki zabezpieczające wolnościowe: elektroniczna kontrola miejsca pobytu, a także środki karne wymienione w art. 39 pkt 2-3

- ▶ Inną grupą środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym są środki karne wymienione w art. 39 pkt 2-3, orzekane wówczas tytułem środka zabezpieczającego m.in.:
 1. Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
 2. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,
 3. Zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zbliżania się do określonych osób

Środki terapeutyczne

Środki zabezpieczające o charakterze terapeutycznym: terapia lub terapia uzależnień (art. 93f § 2 KK)

- ▶ Sprawca ma obowiązek stawiennictwa we wskazanej przez sąd placówce w terminach wyznaczonych przez sąd
- ▶ **W przypadku terapii uzależnień** sprawca ma obowiązek poddania się leczeniu uzależnienia od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka, we wskazanej przez sąd placówce leczenia odwykowego
- ▶ W pewnych przypadkach orzeczenie terapii może polegać na obowiązku poddania się terapii farmakologicznej zmierzającej do osłabienia popędu płciowego.
- ▶ Inną formą terapii jest **psychoterapia lub psychoedukacja**, której celem jest poprawa funkcjonowania sprawcy w społeczeństwie

Środki izolacyjne

Środki zabezpieczające o charakterze izolacyjnym: pobyt w zakładzie psychiatrycznym

- ▶ Sąd orzeka pobyt w zakładzie psychiatrycznym tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi (art.93b § 5 KK)
- ▶ Kodeks karny przewiduje następujące podstawy orzeczenia obligatoryjnego umieszczenia sprawcy w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym:
 1. Jeżeli sprawca popełnił czyn zabroniony w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 KK i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on ponownie czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym (art. 93 g § 1 KK)
 2. Jeżeli sprawca został skazany za przestępstwo w stanie ograniczonej poczytalności określonej w art. 31 § 2 KK na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że popełni on czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym
 3. Jeżeli sprawca został skazany za przestępstwo określone w art. 148, art. 156, art. 197, art. 198, art. 199 §2 lub art. 200 §1 popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnej, na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że skazany popełni przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych (art.93g § KK)

Zakład psychiatryczny

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

Zakłady psychiatryczne mogą być organizowane jako zakłady:

Maksymalnego zabezpieczenia- gdzie kierowani są sprawcy, których **powtarzające się zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób** lub powodujące **niszczenie przedmiotów znacznej wartości** nie mogą być opanowane w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia.

- ▶ Nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zamkniętego zakładu psychiatrycznego dysponującego wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia, sprawcy stwarzającego znaczne zagrożenie poza zakładem

Wzmocnionego zabezpieczenia- gdzie umieszcza się sprawców określonych w 93c pkt 3, w razie skazania za zabójstwo, ciężki uszczerbek na zdrowiu, zgwałcenie, wykorzystanie seksualne bezradności, niepoczytalności, seksualne nadużycie stosunku zależności, obcowanie płciowe z małoletnim, popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnych;

- ▶ Kieruje się sprawców, których **zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób** lub powodujące **niszczenie przedmiotów znacznej wartości** nie mogą być opanowane w zakładzie psychiatrycznym dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia
- ▶ Nie jest możliwe zapobieżenie samowolnemu oddaleniu się z zakładu psychiatrycznego dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia, sprawcy stwarzającego zagrożenie poza zakładem.

Podstawowego zabezpieczenia- gdzie kierowani są sprawcy, którzy nie kwalifikują się do pozostałych rodzajów zakładów psychiatrycznych

Zakład psychiatryczne podstawowego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

- ▶ Zapewniają stały nadzór nad sprawcami przebywającymi w zakładzie
- ▶ Posiadają drzwi i okna wyposażone w urządzenia uniemożliwiające sprawcom samowolne opuszczenie zakładu
- ▶ Kieruje się sprawcą, który nie kwalifikuje się do zakładów dysponujących warunkami wzmocnionego lub maksymalnego zabezpieczenia
- ▶ Pacjenci mają większą swobodę niż w zakładach wzmocnionego i maksymalnego zabezpieczenia, mogą wychodzić na spacer pod nadzorem opiekuna i nie są monitorowani 24 godziny na dobę
- ▶ Pacjent, który początkowo trafił na oddział o wzmocnionym zabezpieczeniu, może zostać przeniesiony na oddział podstawowy np. za dobre zachowanie i stosowanie się do zaleceń.

Zakład psychiatryczne wzmocnionego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

- ▶ Wyposażone są w:
 - > system telewizji wewnętrznej umożliwiający obserwację drzwi wejściowych, okien zewnętrznych, sal ogólnych, izolatek oraz korytarzy,
 - > elektroniczny system sygnalizujący niekontrolowane otwarcie drzwi i okien
- ▶ mają możliwość wydzielenia od 10-łóżkowych do 20-łóżkowych pododdziałów
- ▶ mają bezpośredni dostęp do ogrodzonego terenu rekreacyjnego
- ▶ zapewniają stałą obecność personelu, w tym personelu ochrony, na terenie zakładu
 - od 7⁰⁰ do 22⁰⁰ w liczbie nie mniejszej niż 1/3 pojemności zakładu
 - od 22⁰⁰ do 7⁰⁰ w liczbie nie mniejszej niż 1/6 pojemności zakładu
- ▶ Spełniają również warunki jak dla zakładów psychiatrycznych dysponujących warunkami podstawowego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczne maksymalnego zabezpieczenia

Zakład psychiatryczny w rozumieniu KKW- to podmiot leczniczy udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej

- ▶ Dysponują systemem osobistych elektronicznych urządzeń alarmowych sygnalizujących zagrożenie, w które jest wyposażony personel
- ▶ Otoczone są oświetlonym, nadzorowanym za pośrednictwem telewizji wewnętrznej, gładkim murem o wysokości co najmniej 5,5 metra lub dysponują innymi zabezpieczeniami o porównywalnej skuteczności, uniemożliwiającymi samowolne oddalenie się sprawcy
- ▶ Zatrudniają personel w liczbie co najmniej dwu i półkrotnie większej niż pojemność zakładu (w tym również personel sprawujący ochronę nad sprawcami czynów zabronionych w liczbie nie mniejszej niż 1/3 pojemności zakładu)
- ▶ Spełniają również warunki jak dla zakładów psychiatrycznych dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia

Sprawcy względem których można orzec środki zabezpieczające

Wydzielone 5 kategorii podmiotów, co do których środki te są orzekane

► **Zgodnie z art. 93 c k.k.** można orzec środki zabezpieczające wobec:

1. Sprawcy w stosunku do których umorzono postępowanie o czyn zabroniony popełniony w stanie niepoczytalności (art. 31 § 1 kk)
2. Sprawcy skazani za przestępstwo popełnione w stanie ograniczonej poczytalności (art. 31 § 2 kk)
3. Sprawcy skazani za przestępstwo z art. 148, 156, 197, 198, 199 § 2 lub 200 § 1, popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnych
4. Sprawcy skazani na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, wolności, wolności seksualnej i obyczajności lub rodzinie i opiece, popełnione w związku z zaburzeniem osobowości takim charakterze lub nasileniu, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia
5. Sprawcy skazani za przestępstwo popełnione w związku z uzależnieniem od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka

Zasady związane ze stosowaniem środków zabezpieczających

- ▶ Zgodnie **z zasadą proporcjonalności**, stosowany środek zabezpieczający oraz sposób jego wykonania, powinien być **odpowiedni**:
 1. do stopnia szkodliwości czynu zabronionego, który sprawca może popełnić
 2. do prawdopodobieństwa jego popełnienia,
 3. do potrzeb i postępów w terapii lub terapii uzależnień
- ▶ a zatem rodzaj zastosowanego *środka zabezpieczającego* jest uzależniony od stopnia społecznej szkodliwości czynu i prawdopodobieństwa jego ponownego popełnienia przez sprawcę. Im większy stopień szkodliwości społecznej czynu i większe prawdopodobieństwo jego ponownego popełnienia, tym bardziej zasadne jest orzeczenie pobytu w zakładzie psychiatrycznym, oczywiście w sytuacji gdy spełnione zostaną pozostałe przesłanki orzeczenia ww. *środka zabezpieczającego*.
- ▶ **Zasada minimalizacji / zasada konieczności** nakazuje orzeczenie *środka zabezpieczającego*, gdy jest to konieczne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego, zaś inne środki prawne określone w [k.k.] lub orzeczone na podstawie innych ustaw są niewystarczające.
- ▶ Jeszcze wyraźniej podkreślono tę zasadę przy orzekaniu najbardziej dolegliwego środka zabezpieczającego - pobytu w zakładzie psychiatrycznym. Można bowiem orzec ten środek **jedynie** aby zapobiec ponownemu popełnieniu czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości.
- ▶ Zasada konieczności stanowi dla sądu wyraźne wskazanie do zachowania przy orzekaniu szczególnej rozwagi, a także podkreśla wyjątkowy charakter decyzji o zastosowaniu pobytu w zakładzie psychiatrycznym.

Zasady związane ze stosowaniem środków zabezpieczających

- ▶ W doktrynie prawa karnego wymienia się również inne zasady stosowania środków zabezpieczających, będące rozwinięciem podstawowych **zasad minimalizacji/ konieczności i proporcjonalności**.
- ▶ Chodzi m.in. o **zasadę wymienności środków zabezpieczających**. Sąd może bowiem zmienić orzeczony środek zabezpieczający na inny lub inny sposób jego wykonywania, jeżeli poprzednio orzeczony środek stał się nieodpowiedni lub jego wykonanie nie jest możliwe.
- ▶ Wymienność, a także pewna elastyczność przy orzekaniu środków zabezpieczających wynika też z przepisu 93d § 6 k.k., który stanowi, że jeżeli po uchyleniu środka zabezpieczającego zachodzi konieczność ponownego stosowania środka zabezpieczającego, spowodowanego zachowaniem sprawcy, sąd może orzec ten sam środek albo inny środek wolnościowy lub terapeutyczny, o którym mowa w art. 93a § 1 pkt 1-3 k.k.
- ▶ Kolejną zasadą obowiązującą przy stosowaniu środków zabezpieczających **jest zasada możliwości kumulowania środków zabezpieczających**, lub zasada **nieoznaczoności czasu stosowania środków zabezpieczających**.

Zasady orzekania środków zabezpieczających

- ▶ Czasu stosowania środków zabezpieczających **nie określa się z góry**- dotyczy to również pobytu w zakładzie psychiatrycznym
- ▶ Sąd uchyla środek zabezpieczający, gdy jego dalsze stosowanie nie jest konieczne - zależy od oceny stanu zdrowia sprawcy (czy zachodzi nadal wysokie prawdopodobieństwo, że sprawca ponownie popełni czyn zabroniony)
- ▶ Sąd **nie rzadziej niż co 6 miesięcy orzeka** w przedmiocie dalszego stosowania danego środka. W razie uzyskania opinii, że dalszy pobyt nie jest konieczny, sąd bezzwłocznie orzeka o zwolnieniu z zakładu psychiatrycznego
- ▶ W przypadku zwolnienia z zakładu psychiatrycznego sąd może orzec środki wolnościowe lub terapeutyczne. Jeśli orzeczono inny środek zabezpieczający (wolnościowy lub terapeutyczny), sąd orzeka o dalszym jego stosowaniu, nie rzadziej niż co 12 miesięcy
- ▶ Środki zabezpieczające orzeka sąd - **w wyroku skazującym lub przed ukończeniem wykonywania kary pozbawienia wolności**. Orzeczenie o umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym - tylko w wyroku

Zasady orzekania środków zabezpieczających

- ▶ Sąd może zmienić orzeczony środek zabezpieczający lub sposób jego wykonywania, jeśli uprzednio orzeczony środek stał się nieodpowiedni lub jego wykonanie nie jest możliwe.
- ▶ Z wnioskiem o orzeczenie, zmianę lub uchylenie środka zabezpieczającego może złożyć również dyrektor zakładu karnego, kierownik zakładu psychiatrycznego lub kierownik podmiotu leczniczego, w którym sprawca odbywa terapię lub terapię uzależnień
- ▶ Wniosek o zmianę lub uchylenie środka zabezpieczającego można pozostawić bez rozpoznania, jeśli od wydania poprzedniego orzeczenia w tym przedmiocie nie upłynęło 6 miesięcy, a wnioskodawca nie wskazał nowych okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia

Zasady wykonywania środków zabezpieczających

Środki zabezpieczające wykonuje się:

- ▶ **Zależy od tego czy chodzi o zabezpieczające środki wolnościowe, czy pobyt w zakładzie psychiatrycznym oraz jaka jest podstawa ich orzeczenia**
- 1. Jeżeli wobec sprawcy wykonywana jest kara pozbawienia wolności, środki zabezpieczające, o których w art. 93a § 1 pkt 1-3 kk można orzec do czasu jej wykonania tej kary, jednak nie wcześniej niż na 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem
- 2. Jeżeli został orzeczony pobyt w zakładzie psychiatrycznym wobec sprawców, o których mowa w art. 93c pkt 2 kk (skazanych działających w stanie ograniczonej poczytalności), jego wykonanie następuje przed wykonaniem kary pozbawienia wolności, podczas przerwy w wykonywaniu tej kary lub po jej wykonaniu. Wówczas o zwolnieniu z zakładu sąd rozstrzyga na podstawie wyników leczenia
- 3. Jeżeli sprawca został skazany na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia, karę 25 lat pozbawienia wolności, karę dożywotniego pozbawienia wolności- orzeczony środek zabezpieczający stosuje się po odbyciu kary lub warunkowym zwolnieniu, chyba, że ustawa stanowi inaczej